

Regeringens proposition

1980/81: 151

om överlåtelse till Fonden för industriellt utvecklingsarbete av avtal om stöd till den svenska flygindustrin

beslutad den 26 mars 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARL BOO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Fonden för industriellt utvecklingsarbete (Industrifonden) skall kunna inträda i statens ställe i avtal som staten har slutit med Volvo Flygmotor AB och Saab-Scania AB om stöd till den svenska flygindustrin för omställning till ökad civil produktion.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-03-26

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Boo

Proposition om överlåtelse till Fonden för industriellt utvecklingsarbete av avtal om stöd till den svenska flygindustrin

1 Inledning

För att bevara sysselsättning och ett högt tekniskt kunnande inom svensk flygindustri vid en övergång till ökad produktion för civila ändamål har staten genom avtal med Volvo Flygmotor AB (VFA) och Saab-Scania AB (SAAB) åtagit sig att lämna dessa företag lån för deras deltagande i civila flygindustriella projekt i samarbete med utländska företag.

Avtalen har redovisats för riksdagen och avser följande projekt.

- VFA:s deltagande i flygmotorprojektet General Electric CF6-32. Statens medverkan omfattar lån om 138 milj. kr. (prop. 1979/80: 13, NU 1979/80: 6, rskr 1979/80: 39).
- VFA:s deltagande i flygmotorprojekten Garrett TFE 731-5 och TPE 331-14. Statens medverkan omfattar lån om 160 milj. kr. (prop. 1979/80: 115, NU 1979/80: 63, rskr 1979/80: 396).
- SAAB:s samarbetsprojekt med det amerikanska företaget Fairchild Industries för utveckling och tillverkning av ett civilt flygplan. Statens medverkan omfattar lån om 350 milj. kr. (prop. 1979/80: 115, NU 1979/80: 63, rskr 1979/80: 396).

För att täcka statens åtaganden har riksdagen anvisat särskilda anslag om sammanlagt 648 milj. kr. som lån till företagen. Enligt avtalen skall återbetalning av lånen ske i form av royalty på levererade produkter.

I avtalen mellan staten och VFA resp. SAAB har tagits in föreskrifter om bl. a. företagens informations- och rapporteringsskyldighet gentemot staten och om förfarandet vid bl. a. mera omfattande ändringar av de förutsättningar som avtalen har baserats på samt om återbetalning av lämnat stöd vid framtida produktion.

2 Utvecklingen inom projektet General Electric CF6-32

VFA har i februari 1981 meddelat att General Electric har avbrutit utvecklingsarbetet och produktionsförberedelserna för flygmotorn CF6-32. Avtalet mellan VFA och General Electric ger i denna situation VFA rätt att medverka i andra eventuella utvecklingsprojekt hos General Electric som avser motorer i samma storleksklass. VFA har emellertid hos industridepartementet och hos Fonden för industriellt utvecklingsarbete (Industrifonden) aktualiserat frågan om att i stället överföra sin medverkan till ett projekt hos General Electric som avser en större motortyp än CF6-32. Utnyttjande av statliga lånemedel vid en sådan överföring fordrar bl. a. riksdagens medgivande.

3 Föredragandens överväganden

Redan när avtalen mellan staten och VFA resp. SAAB ingicks stod det klart att projektets omfattning och den långa avtalstiden – avtalen kan komma att tillämpas under återstoden av detta sekel – kunde göra det nödvändigt att efter förhandlingar mellan parterna företa jämkningar i avtalsvillkoren. Föreskrifter härom har intagits i avtalen. Även om de utvecklingsprojekt avtalen avser förändras, aktualiseras frågan om förhandlingar om jämkningar i avtalen. Med anledning av vad VFA har meddelat blir det nu aktuellt att genomföra sådana förhandlingar beträffande flygmotorprojektet General Electric CF6-32.

När frågan om särskilt statligt stöd till den svenska flygindustrin aktualiserades år 1979 fanns inget statligt organ lämpat för att genomföra erforderligt utvärderingsarbete och förhandlingar med företagen. Det förutsågs dock att den då nybildade Industrifonden skulle få kompetens som lämpar sig för dessa uppgifter. Fonden har till uppgift att stödja utveckling av nya produkter, processer och system för industriell produktion. Fonden skall också på begäran av regeringen avge yttranden i andra ärenden rörande statligt stöd till industriellt utvecklingsarbete. Chefen för industridepartementet har därför föreskrivit att vissa avtalsenliga redovisningar från VFA och SAAB skall ställas till Industrifonden. Med stöd av regeringens bemyndigande har han vidare uppdragit åt Industrifonden att avge yttranden rörande sådana redovisningar som lämnas av VFA resp. SAAB. I dessa ärenden anlitar Industrifonden också särskild utomstående expertis.

Industrifonden har genom dessa uppdrag fått god insyn i VFA:s och SAAB:s resp. utvecklingsprojekt. Jag finner det därför önskvärt att fonden kan medverka i de förhandlingar som förestår med VFA med anledning av nedläggningen av projektet General Electric CF6-32. VFA har anmält att företaget vill söka överföra sitt samarbete med General Electric Corporation till ett motorprojekt i annan storleksklass än vad som omfattas av § 3 i avtalet av den 6 juli 1979 mellan staten och VFA. De motiv för statligt stöd

till den svenska flygindustrin som chefen för industridepartementet redovisade i prop. 1979/80: 115 är enligt min uppfattning fortfarande aktuella. Genom General Electrics beslut att lägga ned projektet CF6-32 kan en sådan förändring av samarbetet mellan VFA och General Electric som det förstnämnda företaget har föreslagit även ligga i statens intresse. Motiv saknas däremot enligt min uppfattning att handlägga denna fråga inom industridepartementet. Industrifonden är enligt min mening väl lämpad att fortsättningsvis ta till vara statens intressen som avtalspart till VFA.

Jag förordar att riksdagens godkännande inhämtas att disponera tidigare anvisade medel under anslaget Lån till Volvo Flygmotor AB för samarbete även kring andra flygmotorprojekt än sådana som avses i § 3 nämnda avtal. Jag anser också att staten bör överlåta sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet den 6 juli 1979 med VFA till Industrifonden. En sådan överlåtelse kräver förutom riksdagens medgivande samtycke från VFA och fonden. VFA har den 13 mars 1981 meddelat att företaget samtycker till detta förfarande under förutsättning att fonden bekräftar att avtalet skall fullgöras av fonden i statens ställe. Industrifonden har den 23 mars 1981 beslutat erbjuda sig att inträda som part i avtalet under förutsättning att till VFA ännu ej utbetalade lånemedel, 28 milj. kr., tillförs fonden. I anslutning härtill konstaterade fonden dels att fondens möjligheter att med nu förutsebara ekonomiska resurser stödja flygindustriella projekt av motsvarande storlek är mycket begränsade, dels att i den utsträckning som stöd från Industrifonden ändå kan komma att aktualiseras det är fondens avsikt att söka tillämpa stödvillkor som motsvarar fondens villkor gentemot andra låntagare.

En överlåtelse av statens rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal innebär formellt bl. a. överlåtelse av statens fordran på VFA till fonden och en motsvarande nedskrivning av statskapitalet. Jag förordar att riksdagens medgivande inhämtas härtill.

I fråga om statens avtal med VFA om flygmotorprojekten Garrett TFE 731-5 och TPE 331-14 och avtalet med SAAB om utveckling och produktion av ett civilt flygplan har såvitt jag har erfarit såväl marknadsförutsättningar som projekten i sig utvecklats planenligt. Även för dessa projekt anser jag att en överlåtelse till Industrifonden av statens åtaganden och rättigheter på sikt bör ske. Jag förordar därför att regeringen i ett sammanhang inhämtar riksdagens bemyndigande att till Industrifonden överlåta statens rättigheter och skyldigheter enligt samtliga tre här nämnda avtal om stöd till den svenska flygindustrin. Genom en sådan åtgärd säkerställs en god uppföljning av dessa projekt, samtidigt som de erfarenheter som detta kan ge återförs och kan utnyttjas i det industristödande arbete som Industrifonden bedriver. En sådan överlåtelse förutsätter givetvis att företagen är införstådda härmed.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har anfört om användningen av medel under anslaget Lån till Volvo Flygmotor AB,
2. bemyndiga regeringen att till Fonden för industriellt utvecklingsarbete överlåta statens rättigheter och skyldigheter enligt avtal om stöd till Volvo Flygmotor AB och Saab-Scania AB i enlighet med vad jag har anfört,
3. bemyndiga regeringen att vid överlåtelse av berörda avtal nedsätta statskapitalet med belopp motsvarande dem som anges i avtalen.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

